

ให้อภัย

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ขอขมาต่อหลวงพ่ोज้าคะ”

กราบนมัสการหลวงพ่อ หนูมีอยู่สองเรื่องจ้าคะ

เรื่องแรกเป็นเรื่องของแม่ของหนูจ้าคะ ในครั้งหนึ่งที่แม่ของหนูได้มาทำบุญที่วัดของหลวงพ่อ ท่านได้มีความคิดที่ไม่ดีกับหลวงพ่อกิดขึ้นชั่วขณะหนึ่งจ้าคะ แล้วก็หยุดความคิดนั้นทันที หลังจากนั้นแม่ก็ไม่ได้คิดอะไรหรือกังวลอะไรอีกเลย แต่ตัวหนูเองมีความกังวลแทนท่านว่าท่านจะเป็นบาปกรรมติดตัวไปจ้าคะ หนูซึ่งเป็นสายเลือดของท่าน หนูจึงขอเป็นตัวแทนในการกราบขอขมาต่อหลวงพ่ोज้าคะ ในกรณีที่แม่ของหนูคิดไม่ดีต่อหลวงพ่อ ขอให้หลวงพ่อโปรดอภัยให้กับแม่ของหนูด้วยจ้าคะ

เรื่องที่สองเป็นเรื่องของหนูเองจ้าคะ หนูได้มีโอกาสมาปฏิบัติธรรมที่วัด เติบงกรรม นังสมาธิ ซึ่งหนูเกิดความคิดที่ไม่ดีเกิดขึ้นกับหลวงพ่ोज้าคะ ซึ่งหนูไม่ได้ตั้งใจเลย มันแว็บเข้ามาแบบไม่ทันตั้งตัวจ้าคะ หนูคิดว่ากิเลสมันคงหลอกหนู หนูก็ท่องพุทโธเพื่อหยุดความคิดนั้น มันหายไปเป็นพักๆ แล้วมันก็กลับเข้ามาอีก เหมือนมันติดอยู่ในใจจนเอาไม่ออก หนูรู้สึกผิดบาปมากและกลัวด้วยจ้าคะ กลัวเวรกรรมจะติดตัวไปจ้าคะ ที่มีความคิดไม่ดีเช่นนี้เกิดขึ้น หนูขอกราบขอขมาหลวงพ่อด้วยจ้าคะ ถ้าหนูได้ทำอะไรที่ผิดพลาดไปทั้งด้วยกายกรรม วชิกรรม มโนกรรม ทั้งในอดีตชาติ ปัจจุบันชาติ และอนาคตชาติ หนูขอกราบขอขมาหลวงพ่ोज้าคะ ขอหลวงพ่อได้โปรดให้อภัยกับหนูด้วยจ้าคะ

คำถามจ้าคะ หนูควรทำหรือแก้ไขอย่างไรถึงจะไม่ให้เกิดความนึกคิดที่ไม่ดีต่อหลวงพ่ोज้าคะ ทั้งๆ ที่หนูก็ศรัทธาและเคารพหลวงพ่อกมาก พอเกิดเรื่องแบบนี้ขึ้น หนูรู้สึกท้อแท้จ้าคะ ไม่อยากมาปฏิบัติธรรมที่วัดอีก เพราะกลัวที่จะเกิดความคิดที่ไม่ดีเกิดขึ้นอีก เหมือนกับว่า

ถ้าเห็นหรืออยู่ใกล้ก็อาจจะมีความคิดที่ไม่ดีเกิดขึ้นได้ตลอด ทั้งๆ ที่ไม่ได้ตั้งใจจะให้มันเกิดขึ้นเลย หนูรู้สึกละอายใจมากถ้าจะต้องขอขมาหลวงพ่อบ่อยๆ เจ้าคะ

สุดท้ายนี้หนูอยากได้นิคมคำให้อภัยจากหลวงพ่อดีๆ ด้วยเจ้าคะ ให้อภัยทั้งแม่หนูและตัวหนูเจ้าคะ เพื่อคลายความกังวลที่มันติดอยู่ในใจของหนู ให้มันออกไปให้หมดเจ้าคะ กราบขอบพระคุณหลวงพ่อย่างสูงเจ้าคะ

ตอบ : เขาต้องขอคำตอบชัดๆ ขอให้อภัยชัดๆ

หลวงตาท่านพูดนะ ท่านให้อภัยทั้งสามแดนโลกธาตุ ท่านไม่เคยผูกโกรธหรือทำให้ใครเจ็บช้ำน้ำใจ เวลาในวัดที่บ้านตาดมีการกระทบกระทั่งกันมาก ท่านบอกว่าท่านให้อภัยตั้งแต่เรื่องที่มันยังไม่เกิด แต่เรื่องที่มันเกิดมันก็ส่วนเรื่องที่มันเกิดไ้

นี่ก็เหมือนกัน “อยากได้คำให้อภัยชัดๆ จากหลวงพ่เจ้าคะ”

เราให้อภัย เขตอภัยทาน วัดเป็นเขตอภัยทานอยู่แล้ว ถ้าเขตอภัยทานอยู่แล้ว แต่เวลาในวัดในเขตอภัยทาน คนมันก็ยังไปลักทรัพย์ ฆ่าสัตว์กันอยู่ในวัดนั้นนะ นั่นมันเป็นเรื่องของคนนอกไ้

แต่เรื่องการให้อภัย มันสังเวชนะ พระที่ท่านประพฤติปฏิบัติเวลามันเห็นจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันเห็นการเกิด การแก่งแย่ง การชิงดี การทำลาย มันสลดสังเวช พอมันสลดสังเวชแล้ว แล้วเวลาคนที่เขามีกรรมเขามีกรรมต่อเรา ทำไมจะไม่ให้อภัยเขา มันให้อภัยตั้งแต่มันยังไม่ทำ คือไม่อยากให้มันทำไ้ ไม่อยากให้มันทำ ไม่อยากให้มันมีกรรม ไม่อยากให้อะไรสิ่งที่เป็นความไม่ดีเกิดขึ้น เขาให้อภัยตั้งแต่ต้นนุ่นนะ

แต่เวลาให้อภัยแล้ว ถ้าเวลาให้อภัย หลวงปู่มัน หลวงตาเวลาให้อภัยแล้ว ชื่อเสียง กิตติศัพท์กิตติคุณ หลวงตาท่านพูดเอง “เราไม่มีอะไรจะเป็นชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณได้ เว้นไว้แต่ว่าดูๆ ไปไหนก็หลวงตาดูๆ ใ้เวลาดูๆ นี่มันดุกิเลสของคน มันดุกิเลสที่มันพอกพูนในใจที่มันทำลายคนคนนั้นนะ”

ที่เวลาคุดมฺนฺดุเกิลสไช้ใหม่ อย่างในวัดป่าบ้านตาดเขาก็กมฺกฏกติกาของเขา ให้อพวกที่มามาจากหลากหลายพื้นที่ไช้ใหม่ พอมันมาจากหลายพื้นที่ ต่างคนต่างได้ฝึกหัดอย่างใดมามันก็ว่าสิ่งทีมันเรียนมามันเข้าใจมานะถูก

พอว่าเข้าใจถูก ให้อทีต่างคนต่างเรียนมา ต่างคนต่างเข้าใจมว่าถูก มันก็มาพั่นกันไ้ มันก็มาปะทะกันไ้ มันก็มามีผลกระทบกระเทือนกันไ้ แล้วก็มาฟ้องๆ จะให้เข้าข้างนั้น จะให้เข้าข้างนี้ มันก็กฏกติกาของแต่ละทฎฐิของคน

สิ่งนั้นนะเวลาท่านดู ท่านดูคนที่มันทะเลาะกัน ดูสิ่งทีมันก้าวก่ายกัน ดูทีมันรังแกกัน ท่านดูเกิลสไ้

ว่า “โอ้ย! ท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านให้อภัยมาตั้งแต่ต้นแล้ว”

โทษนะ ใครจะมาย่ำยีอย่างไรก็ได้หรือ ใครจะทำอะไรก็ได้หรือ

อ้าว! ท่านเป็นพระอรหันต์ไ้ ท่านต้องไม่โกรธ ตบหน้าแก้มซ้าย ต้องเอียงแก้มขวามาให้ตบ

ไ้ไ้นั้นมันเป็นนิยาย ให้อเรื่องการให้อภัยมันให้อภัย เพราะท่านไม่เจ็บไม่ซ้ำ ไม่เจ็บไม่ปวดไม่รับรู้สิ่งท่าน แต่ศากยบุตรพุทธุชินอรสท่านต้องรักษากติกา รักษากติกากฎหมายทีบังคับใช้ สังคมให้สังคมอยู่กันร่มเย็นเป็นสุข นีเวลาท่านบังคับใช้ บังคับใช้กฎหมาย ท่านรักษากฎหมาย รักษาธรรม รักษาวินัย รักษาความเสมอภาค รักษาไมให้คนมันเอารัดเอาเปรียบกัน มันกลั่นแกล้งกัน มันทำลายกัน นั้นท่านดู เวลาท่านดู ดุเกิลสนะ

นี่ก็เหมือนกัน หลวงพ่อให้อภัยแล้ว แต่เสียงดังน่าดูเลย

ให้อภัย เพราะอะไรรู้ใหม่ เวย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร โทษนะ ฎจะไ้ไปจองเวรจองกรรมเขาเพื่อให้อภูมิเวรมีกรรมหรือ ฎไม่ไ้ขนาดนั้นหรือ ฎไม่ไ้ไปสร้างเวรสร้างกรรมกับใครหรือ ถ้าไปตามเข็ดตามล้างก็เท่ากับจองเวรจองกรรมนะสิ ฎไม่จองเวรจองกรรมใครทั้งสิน แล้วฎก็ไ้ไปพอทีจะสร้างเวรสร้างกรรมหรือ ฎไม่ไ้พอ

ฉะนั้น ให้อเรื่องทีว่าให้อภัย ให้อภัยอยู่แล้ว

แต่ให้อภัยแล้วก็อย่าด่าสิ

อย่าด่า กิเลสแหม่งก็ขึ้นหัวนะสิ ให้อภัยส่วนให้อภัยนะ แต่ความผิดพลาด การกระทำนั้น มันผิดพลาด ต้องจัดการ ถ้าไม่จัดการ หลวงตาท่านพูดท่านสอนมา เป็นผู้นำไม่ได้ สังฆะ ผู้นำที่ดีงามเขารักษาปกครองคณะสงฆ์

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเฝ้า เราถืออันนี้แล้วมาอ่านเจอในพระไตรปิฎกแล้ว มันกินใจมาก ซึ่งใจมาก “มารเอ๋ย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรายังไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถกล่าวแก้ คือใช้พวกที่มาระมารานมาทำลาย ไม่สามารถกล่าวแก้หรือพิจารณาให้มัน ถูกต้องได้ เราจะไมยอมนิพพาน”

เวลามารมันดลใจๆ พระอรหันต์นิมนต์อยู่ถึง ๑๖ คน แล้วท่านก็แสดงให้พระอรหันต์ได้ นิมนต์ พระอรหันต์ก็มารบั้งตาชะ

สุดท้ายแล้วท่านพิจารณาด้วยตัวเอง ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ภิกษุก็พระกัณฐกะ พระอรหันต์ พระที่เข้มแข็ง ภิกษุณีก็มีอุบาสก อุบาสิกาที่สามัคคี ร่วมสามัคคี อย่างพระเจ้า อโศกเป็นผู้ที่เผยแผ่ศาสนา

“บัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเราเข้มแข็งแก้กล้า สามารถชำระสิ่งที่เกิดขึ้น ชำระสิ่งที่มาจาบจ้วง ชำระใช้สิ่งที่มันมาคอยทิ่มคอยตำได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราจะนิพพาน”

แล้วเวลาลวงตา เวลาหลงงมงาย เวลาเกิดเหตุการ์อะไรเกิดขึ้น เวลาเขามาถามปัญหา ไม่ให้ตอบใช่ไหม โอ้ย! พระอรหันต์ก็ต้องนุ่มนวล เขาตบแก้มซ้ายก็ต้องยื่นแก้มขวาให้เขาตบ อย่างนี้ มันไม่มีอยู่จริงหรอก

แต่เวลาเข้มแข็ง เข้มแข็งก็ต้องชี้ถูกชี้ผิดสิ อะไรถูกอะไรผิด ถ้ามันถูกต้องดีงาม นี่กล่าว แก่ใจ กล่าวแก้ความหลงผิด กล่าวแก้ความเห็นผิด กล่าวแก้ทิฏฐิผิด กล่าวแก้การภวานาผิด กล่าวแก้ใช้พวกเห็นผิด นี่มันกล่าวแก้ แล้วมันผิดตรงไหนละ กล่าวแก้ก็กล่าวแก้ให้มันถูก

เราพูดบ่อย เขาบอกว่าโลกจะแตกๆ เขาบอกอยู่ในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าพูด

ไว้เราก็เฝ้าบ้าง พระพุทธเจ้าสั่งไว้ กล่าวแก้ก็พระพุทธเจ้าสั่งไว้

แล้วเขาบอกว่า แล้วเกิดทันพระพุทธเจ้าหรือ

ไม่ทัน ภูเพิ่งเกิด แต่ภูอ่านในพระไตรปิฎก แล้วพระพุทธเจ้าบอกเลย ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาสามารถกล่าวแก้ กล่าวแก้ไขไข้พวกที่จ้องทำลาย ไข้พวกที่มันทิ่มมันตำ แล้วเรากล่าวแก้ พระพุทธเจ้าสั่งภูไว้ บอกเลย พระพุทธเจ้าสั่งภูไว้ เพราะอะไร

เพราะมันจะอ้างว่าเราไม่มีสิทธิพูดไง มันจะมาอ้างว่ามึงต้องกลับเข้าไปอยู่ป่าไง เวลา คนมันเหลวไหลนะ คนเอาเปรียบนะ มันจะอ้าง อ้างกฎหมาย อ้างความชอบธรรม แล้วเย็บปาก มึงไว้ไงแล้วพวกกิเลสมันก็ย่ำยีทำลายไง มันจะทำลาย มันจะเหยียบย่ำ มันจะทำลายอะไรก็ได้ คนดี คนดีต้องเย็บปากไว้ คนดีต้องห้ามพูด

นี่พระพุทธเจ้าสั่งภูไว้ กล่าวแก้ ถ้ามึงว่าผิด ภูว่าถูก ถ้ามึงว่าถูก ภูอย่างไร นี่ไง กล่าวแก้ ใจ

นี่พูดถึงบอกว่าเวลาให้อภัยแล้ว ส่วนที่ให้อภัยก็ส่วนที่ให้อภัยนะ เราให้อภัยหมดแล้วแหละ แต่นี่พูดก่อนใจ ถ้าให้อภัยแล้วก็ต้องเป็นผ้าพับไว้ให้ใครมาเหยียบรด ใครมาย่ำยีอะไรได้ มันก็ไม่ไช้

ให้อภัยคือให้อภัยสิ่งที่เ็งทำผิดพลาด สิ่งที่คิดผิด สิ่งนั้นให้อภัยทั้งสิ้น แล้วอย่างสิ่งที่ว่า มันจะย้อนเข้ามาคำถามนี้ใจ

ต้องทำความเข้าใจกันก่อนว่าการให้อภัยกัน การทำคุณงามความดีต่อกัน มันทำด้วยความสุจริต แต่กิริยาที่การแสดงออกด้วยเจตนาของคนที่จะปกป้องสิ่งที่เป็นอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด ธรรมะที่ละเอียดลึกซึ้ง ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านนั่งเฉย ท่านไม่ตอบได้

ครูบาอาจารย์ที่ดีท่านไปปกป้อง ท่านไปดูแล อย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด ท่านจะพูดให้สมควรให้มันเป็นผลประโยชน์ ไม่ใช่พูดเพื่ออยากมีชื่อเสียง อยากดังอยากใหญ่ นั่นไร้สาระเลย เพราะพระอรหันต์เขาทิ้งหมดแล้ว เขาไม่ต้องการสิ่งใดทั้งสิ้น แต่เขาเชิดชูธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชิดชูคุณธรรมอันนี้ แล้วเชิดชูคุณธรรมอันนี้แล้วพยายามจะให้ทุกคนถ้าประพฤติปฏิบัติได้ขึ้นมาสร้างธรรมทายาท

เวลาหลวงตาท่านพูด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้พระองค์เดียวสอนสามโลกธาตุ เวลาหลวงปู่มั่นบรรลุมรรคองค์เดียวสร้างธรรมทายาทมานี้มหาศาล คนที่มีธรรมฯ ท่านสร้างประโยชน์ตรงนั้นขึ้นมาไง ถ้าเป็นประโยชน์ก็เพื่อประโยชน์อันนั้น

นี่พูดถึงการให้อภัยนะ บอกว่า ถ้าให้อภัยแล้วนะ ต่อไปนี้จะห้ามอ้าปากเลย พูดอะไรไม่ได้เลย ให้อภัยแล้ว มันไม่เป็นประโยชน์

ให้อภัยแล้ว ให้ แต่จะด่าต่อไป เพราะมันยังจะมีเรื่องต่อไปไม่จบไม่สิ้น เลียนนามยังจะมีต่อไปตลอด

คนที่ทำความผิดพลาดไปแล้วขออภัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญมากนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก อริยวินัย ผู้ที่ทำผิดแล้วรู้จักว่าตัวเองผิด แล้วพยายามจะแก้ไข องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่นชมสรรเสริญ

นี่เราทำสิ่งใดผิดพลาดไปแล้ว มันก็ผิดไปแล้ว แล้วอนาคตข้างหน้าเราก็ต้องมีสติสัมปชัญญะแล้วรักษาไป เพราะคนยังไม่ตายมันยังคิดทั้งชีวิต มันยังมีความคิดอีกเยอะ

ฉะนั้น มาที่คำถาม คำถามว่า แม่หนูมาทำบุญที่วัดหลวงพ่อแล้วคิดไม่ดีกับหลวงพ่อ

อันนี้เป็นกรรมของสัตว์นะ เวลากรรมของสัตว์ เวลาเราศึกษามาในพระไตรปิฎก ถ้าเป็นพระที่มีคุณงามความดี พระเราเขาเรียกว่าสมณสาธูป สมณสาธูป รูปสมณะที่ดั่งาม ก้าวเดินเหยียดคู้หน้าเคารพบูชา

นำเคารพบูชา ในสมัยพุทธกาลมีพระองค์หนึ่งสงบเสงี่ยมมาก จนพระเขาร่ำลือว่าเป็นพระอรหันต์ฯ ใจ จนสุดท้ายแล้วเขาร่ำลือไปถึงพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอก “ไม่ใช่หรอก องค์นั้นไม่ใช่พระอรหันต์” เรียกพระองค์นั้นมา ชื่อสันตกายฯ เพราะเขาสงบเสงี่ยมมาก

นี่ดูกันแต่ที่กิริยาภายนอกไป ไม่ดูที่หัวใจ ไม่ดูที่คุณธรรมในใจอันนั้นไง แล้วจะดูที่คุณธรรมในใจอันนั้น ใครมีคุณธรรมพอที่สามารถจะดูใจกันได้

เขาเข้าใจว่าพระสันตกายเป็นพระอรหันต์เพราะนอนนิ่งสงบเสงี่ยม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ไม่ใช่ แล้วเรียกพระองค์นั้นมา แล้วเทศน์ต่อหน้าเขา สันตกายอดีตชาติ

เขาเป็นเสือมา ๕๐๐ ขาดิ คำว่า “เป็นเสือ” สติสัมปชัญญะมันดีมาก เวลาไปไหนมันนอน กว่า มันจะออกล่าเหยื่อได้ ถ้ามันนอนแล้วขยับ มันจะไม่ล่าเหยื่อเลย ด้วยสติสัมปชัญญะอย่างนั้นที่ เขาฝึกฝนมา ๕๐๐ ขาดิมาเกิดเป็นพระสันตกายๆ ไง

พระสันตกายเขาสงบเสงี่ยมมากแต่ยังไม่เป็นพระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกมาแล้วก็เทศน์ สันตกาย กำลังพิจารณาภายใน

การพิจารณาเป็นพระอรหันต์มันต้องมีการพิจารณาภายใน เวทนา จิต ธรรม มันต้องมี ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาเกิดจากมรรคเกิดจากผล การแยกการ แยะ การขุดคุ้ยหากิเลส การชำระล้างกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป

พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อย่างนั้นนะ พระสันตกายบรรลुเป็นพระอรหันต์เลย แต่ก่อนหน้านั้นเห็นนอนนิ่งสงบเสงี่ยม เพราะเขาเกิดเป็นเสือมา ๕๐๐ ขาดิ นี่ไง คน จะมองสิ่งใดออก มันมองไม่ออกหรอก

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าสมณสารูป สมณสารูปมันสิ่งที่น่าเคารพบูชา ใ้เราไปวัดไปวา เรา ศึกษากันมาอย่างนี้ใช่ไหม ดูองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนสีหไสยาสน์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระไตรปิฎกนะ พระหัตถ์นี้เหมือนพระร้องให้ สมณสารูปไม่มีการหัตถ์นะ

พระอรหันต์ห้ามหัตถ์ ห้ามหัตถ์ ห้ามร้องให้ ห้ามอะไรหมดเลย...ไม่ใช่

กิริยาอย่างนี้ คำว่า “พระอรหันต์มีกิริยาอย่างนี้” เริ่มต้นมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอะไร ก็เป็นพระอรหันต์ ฉะนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์มีหลายประเภทใช่ไหม พระอรหันต์ตรัสรู้เป็นพระอรหันต์มีประเภทเดียวคือการ ชำระล้างกิเลสเป็นพระอรหันต์ แต่จิตนิสัย ความสร้างสมบุญญาธิการมาแตกต่างกัน นี่มัน แตกต่างกันตรงนี้

ถ้ามันแตกต่างกันตรงนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์องค์แรก เวลา เขาบรรยายเรื่องพระอรหันต์เขาก็บรรยายเรื่ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้

อ้าว! จะไม่บรรยายถึงมันก็ตกไปใช่ไหม ถ้ามันบรรยายถึง พระอรหันต์ก็ต้องบรรยายตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน

ไอ้โฮ! แล้วใครมันจะสงบเสงี่ยมได้แบบพระพุทธเจ้า มันไม่มี แต่เขาเขียนมาอย่างนั้นนะ ดูสิ อย่างเช่นพระสารีบุตรที่เขาไปฟ้องพระพุทธเจ้าว่ากระโดดข้ามร่องน้ำ

นี่พระอรหันต์นะ รับกิจนิมนต์ ชาวสวนเขามีร่องน้ำ เขาเดินไปแล้วโดดข้ามร่องน้ำ ไอ้คนที่ไปด้วย อู้อู! พระอรหันต์ทำไมเป็นอย่างนี้วะ ไปฟ้องพระพุทธเจ้าเหมือนกัน พระพุทธเจ้าบอกอดีตชาติเขาเคยสร้างสมมาเป็นวนรรมาต่างๆ แต่ปัญญาเลิศนัก แต่กิริยา กิริยาภายนอก นี่พูดถึงกิริยาๆ ไง

ฉะนั้นบอกว่า “แม่ของหนูไปที่วัดหลวงพ่อแล้วคิดไม่ดี”

มันจะคิดดีได้อย่างไร มันเจ๊กบ้า มันคิดไม่ดีหรอก

เวลาเราอยู่กับหลวงตานะ เวลาใครมาหาหลวงตา “นี่พระดีๆ”

“โดนใครหลอกมา”

ไอ้คำว่า “ดีของสังคม” มันจินตนาการไปหมดนะ ไอ้คนบอกว่าองค์นั้นเป็นพระดี ทุกๆ คนจะมีมุมมองว่าดีของเรา ดีต้องเป็นอย่างนี้ แล้วพอไปเจอแล้วไม่เหมือนที่จินตนาการสักอย่างเลย แสดงว่าไม่ดี มันก็จะติดใจไง

ไอ้นี้เหมือนกัน เวลาบอกว่า “เวลาแม่หนูมาที่วัดหลวงพ่อ แล้วพอเห็นแล้วก็คิดไม่ดีกับหลวงพ่อ “

มันเป็นเรื่องธรรมดา ดูสิ แม้แต่อากาศ เข้า สาย บ่าย เย็น ฤดูกาล เวลาหน้าพายุเข้ามา อากาศดีแท้ๆ มันพัดจนบ้านเรือนพังหมดนะ นี่คือการจะบอก กิริยาไง อากาศเวลามันแปรปรวน อากาศมันดีงามมันก็เหมือนกันใช่ไหม คนก็เหมือนกัน เวลาคนกิริยาทำทางมันแสดงออก แล้วคนที่ดู ดูอย่างไร

ไฉนนี่พูดถึงว่า เราจะบอกว่า เพราะเขาพูดว่าแม่เขามาศาลาแป็บเดียวนะ เห็นหลวงพ่อยังรับไม่ได้เลย เลยจะพูดออกตัวเสียหน่อย

แต่มันก็แล้วไป ไฉนนี่พูดถึงคำว่า “แล้วไป” มันเป็นเรื่องจิตนิสัยนี่นะ จิตนิสัย เรื่องกรรม เป็นอจินไตย ๔ อจินไตยมีพุทธวิสัย โลก กรรม แล้วก็เรื่องฌาน นี่อจินไตย ๔

คำว่า “อจินไตย ๔” มันซับซ้อนมาลึกลับมากคำว่า “กรรม” แล้วกรรมนี้มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ การสร้างเวรสร้างกรรมมามากมายมหาศาล แล้วจะมาเป็นไม้บรรทัดตรงเป๊ะอยู่อย่างนี้ ไฉนนี่ก็อยากให้มันเป็นอย่างนั้น แล้วคนก็คิดอย่างนั้น

นี่พูดถึงว่า “ไป พระดีๆ”

พอพระดี มันขีดเส้นเลย ต้องดีอย่างนี้ แล้วไปถึงมันงอหมด เส้นมันไม่ตรง พอเส้นไม่ตรง เฮ้ย! พระดีทำไมเป็นอย่างนี้วะ เออ! มันก็เกิดความคิดใจ เพราะเขาบอกว่า แม่มาวัดแป็บเดียว แม่ยังคิดไม่ดีกับหลวงพ่อเลย

อันนี้ยังไม่ได้ศึกษาพระพุทธศาสนา เวลาศึกษาพระพุทธศาสนานะ ท่านจะบอกว่า เรื่องของโลก เรื่องของธรรม พอเรื่องของโลก เรื่องของธรรมนะ เวลาประพฤติปฏิบัติไป ปุณฺณ กัลยาณชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ บุคคล ๔ คู่

เวลามันพิจารณาไป มันปฏิบัติไป ไฉนนี่! คนปฏิบัติมันจะรู้ว่าขนาดไหนวะ กว่าจะชุด กว่าจะลอกกิเลสแต่ละชั้นๆ มันขนาดไหน แล้วพอลอกกิเลสแต่ละชั้นๆ จบแล้ว เอตทัคคะ ๘๐ องค์ยังไม่เหมือนกันเลย แต่ละองค์ก็ถนัดไปคนละอย่างๆ แต่กิเลสอันเดียวกัน ขำระล้างกิเลสเหมือนกัน สิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน กิริยาที่ไม่เหมือนกัน

นี่เวลาถ้าคนศึกษาแล้วนะ ถ้าคนศึกษา คนเข้าใจแล้วท่านก็จะบอก เออ! จะโง่จะฉลาด ตอนแสดงธรรม จะโง่จะฉลาดตอนพูด คนจะดีจะชั่ว พูดปดกลอก พูดเพื่อผลประโยชน์ หรือท่านพูดเพื่อเรา พูดให้เรารู้เท่าทันความคิดของเรา พูดให้เราเป็นคนดี พูดให้เราเพื่อวิวัฒนาการพัฒนาของเราขึ้นไป ถึงตรงนั้นจะรู้ว่าดีหรือชั่ว จริงหรือไม่จริงอยู่ตรงนั้น ไม่ใช่อยู่ที่กิริยาภายนอก

ฉะนั้นจะบอกว่า แม่ของโยมมาวัดแป็บเดียว เห็นหลวงพ่อยังเอาเก็บไปคิดเลย หลวงพ่อต้องให้อภัยนะ

เออ! ให้อภัยร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะเราไม่ได้ขึ้นหรือลดลง เราเท่าเก่า เราไม่ได้เพิ่มขึ้นหรือลดลง ไม่มีกำไรขาดทุน ใครจะคิด ใครจะด่า ใครจะชม เราไม่ขาดทุน เราเท่าตัว ให้อภัยร้อยเปอร์เซ็นต์

มาถึงตัวหนู ตัวหนูก็เหมือนกัน หนูเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาขึ้นมาแล้วมันก็เกิดตำหนิ หลวงพ่อเหมือนกัน

เห็นไหม นี่สายบุญสายกรรม แล้วเวลาสายบุญสายกรรมนะ คำว่า “ตำหนิ” ก็เรื่องหนึ่งนะ เวลาคนที่ไม่มีกรรม เวลากรรมนี้จำแนกสัตว์ กรรมที่ว่าเป็นอจินไตย มีหลายๆ คนที่มาหาเรานี้ะ บอก เวลามาถึงวัดมันต่อต้าน มันจะเริ่มโง่ดีดตลอด แล้วเวลาขึ้นบันไดมา มันก็ด่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วพอเดินเข้ามาใกล้เรานะ มันด่า ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ยิ่งเดินใกล้จะมากราบพระมันด่าต่อต้าน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เลย เขาทุกข์มาก เขาทุกข์มากๆ

สุดท้ายแล้วเขามาหาเราโดยส่วนตัว แล้วเขามาหาเรา เราก็บอก เพราะเราเห็นถึงวันมหาปวารณา เราทำความผิดพลาดไว้กับใคร เวลาในพรรษาเขาให้ขอขมาต่อกัน เราให้เขาขมาต่อเนืองๆ นะ ตอนนี้อย่างแล้ว

แต่ก่อนนะ ใช้นี้มันเป็นความคิดในใจนะ ไม่มีใครทำให้ใครได้หรอก แล้วเขาไม่ได้เป็นคนเดียว เขาเป็นสองคนพี่น้องเหมือนกัน เวลาเข้ามานี้เขาบอกขึ้นบันไดมานะ ด่าหลวงพ่อ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ พอข้างบนศาลานี้ ๗๕ ยิ่งใกล้ๆ มันด่า ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เลย จนหนูร้องไห้ๆ แล้วตอนนี้เขาเป็นลูกศิษย์ เขาก็ยังมาวัดมาว่า ทำไมมันเป็นอย่างนี้ นี่กรรมเก่า

กรรมเก่านะ เราให้ย้อนกลับไปดูในพระไตรปิฎก ในพระไตรปิฎกสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรม เวลาเขานิมนต์พระไปนะ ให้อภัยที่ลัทธิความเชื่อมันแตกต่างกัน มันนิมนต์พระไปแล้วมันแกล้ง เอาอุจจาระไว้บนฐาน แล้วเอาไม้ไปปู เอาเสื่อ นิมนต์พระนั่ง เวลา นั่งก็ตกไปในฐานล้นเลย

เวลาลัทธิความเชื่อแตกต่างกัน เขาต่อต้านเขาทำลายกันโดยเต็มฝีมือเลย แล้วเราเป็นลูกศิษย์ใคร เราชื่นชมใคร เราอยู่กับใคร แล้วตอนนี้เวียนว่ายตายเกิดมา ๒,๐๐๐ กว่าปี ตอนนี้มีบุญกุศลมาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แต่ใจเวิรกรรมในใจ

ใจพวกที่มีกระตบแรงๆ แรงๆ นี่นะ เราเชื่อว่า เราเชื่อว่าแต่เดิมมามันมีการหมักหมมมาในใจ เพราะว่าในเทศน์ของหลวงปู่สิม หลวงปู่สิมบอกว่า สมัยนครราชคฤห์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลงมาจากดาวดึงส์ ท่านเป็นคฤหัสถ์อยู่ที่นั่น หลวงปู่สิม หลวงปู่มั่น ท่านบอกสมัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จลงมาจากดาวดึงส์ อยู่ในนครราชคฤห์ ท่านอยู่ที่นั่น นี่ท่านได้สร้างบุญสร้างกรรมมาอยู่ที่นั่น

หลวงปู่ขาวท่านบอกท่านเคยเป็นลูกศิษย์เทวทัต ท่านเคยเวียนว่ายตายเกิดกับเทวทัต หลวงปู่ขาว ในประวัติหลวงปู่ขาวท่านเล่าเอง นี่ไง นี่พูดถึงประวัติครูบาอาจารย์นะ สาธุ นี่ยกของครูบาอาจารย์ไว้ นี่ของพวกเรา ของพวกเรา เอ็งเป็นอะไรมา

เอ็งเป็นอะไรมาไม่รู้หรอก แต่เวลาเอ็งต่อต้าน แม้แต่พระพุทธรูป ใจเอ็งต่อต้าน มันต้องมีอะไรมาแน่นอน เพราะเราเจตนาดีนะ เราไปวัดนะ เราจะไปทำบุญนะ ทำไมไม่ใจมันต่อต้าน

โดยปกติเราเกิดเป็นมนุษย์ไง เราจะไปวัดนี้ชาติปัจจุบัน เราจะไปวัด เราจะปฏิบัตินี้ชาติปัจจุบัน ปัจจุบันนี้เป็นชาวพุทธ จะไปไหว้พระ จะไปปฏิบัติ แต่ใจลึกๆ ในใจทำไมมันต่อต้านล่ะ ทำไมมันสั่นไหวล่ะ นี่ของเก่าไง

แต่ถ้าเวลาถ้าเราเข้าใจแล้วเราก็ตอบมาลาโทษเพื่อประโยชน์กับเรานะ

นี่พูดถึงว่า ใจนั้นแม่ ใจนี้เรา พอเราไปวัดขึ้นมามันมีปัญหาสิ่งใดเกิดขึ้น อันนี้เพราะอะไร เพราะโยมกับเราไม่เคยเจอกัน ไม่เห็นหน้ากัน ไม่รู้จักกัน เราไม่มีเวรกรรมต่อกันแน่นอนชาตินี้

ชาตินี้เราบวชมา ๔๒ ปี ตั้งแต่บวชมาแล้วไปอยู่อีสาน มาอยู่ที่นี่ก็อยู่ที่โพธาราม ไม่เคยไปไหนเลย เราไม่เคยเจอหน้ากับโยม ชาตินี้โยมกับเราคงจะไม่มีเวรกรรมต่อกัน เราคงไม่มีผลอะไรที่กระทบกัน เพราะไม่เคยเห็นหน้ากัน แล้วทำไมมันเป็นอย่างนี้ล่ะ

เราไม่เคยเห็นหน้ากันนะ เราเพิ่งมาเห็นหน้าแค่ตอนนี้ ตอนที่มาวัดนี้มาเห็นหน้ากัน แสดงว่าเราก็คงไม่เคยมีความบาดหมางกันมาในชาตินี้ไง ความหมายคือว่า เราไม่มีความ

บาดหมาง ไม่มีการกระทบกระทั่งกัน ไม่ได้ไปฉ้อโกงใคร เพราะเราบวชมา ๔๐-๕๐ ปีแล้ว เราไม่เคยไปยุ่งกับใคร แสดงว่าฉันไม่มีกรรมในชาตินี้ แล้วทำไมคิดอย่างนั้นล่ะ

นี่พูดถึงว่า การให้อภัย เราให้อภัยอยู่แล้ว แต่ถ้าพูดอย่างนี้แล้วเศร้าไหม เวลากรรม จำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เรื่องเวรเรื่องกรรมเรื่องบาปอกุศลนี้เศร้าไหม มันฝังใจไปอย่างนี้ แล้วมันฝังแล้วเป็นสมบัติของคนคนนั้นนะ ใครทำใครได้นะ ใครประพฤติปฏิบัติก็เป็นปัจจัยตั้งนะ

ใครสร้างเวรสร้างกรรมที่ว่า อู๊ย! กูไม่เชื่อ ไม่เชื่อเวรเชื่อกรรม

เออ! ถึงเวลาแล้วมันก็ไปตกผลึกในใจอยู่อย่างนั้นนะ มโนวิญญาณมันอยู่อย่างนั้นนะ ถ้ามันเป็นไปอย่างนั้น แต่ในเมื่อกรรมของสัตว์ กรรมของสัตว์หมายความว่ามืดยบอด พอมีด บอดแล้วมันก็จะมืดยบอดตันทุ้งไป

แต่ถ้ามันจะเป็นจริงขึ้นมา อย่างที่เราพูดนี้ ถ้าปฏิบัติไปแล้วมันต้องรื้อหมด ค้นหมด ทำลายหมด ขำระล้างหมด มันถึงสะอาดผ่องแผ้ว ใจที่เป็นพระอรหันต์ ใจที่สิ้นกิเลสมันต้องหมดจด สะอาดผ่องแผ้ว ไม่มีจิตใต้สำนึก ใจจิตมันต้องขุดมาหมดแหละ มันทำลายหมดแล้ว มันถึงจะเป็นได้ รากแก้วใจ รากแก้วของอวิชชา

รากฝอย รากอะไรค้นหมดแล้ว แล้วรากแก้ว เอ็งไม่ได้ถอนรากแก้ว เดียวมันถึงอก มันต้องถอนรากแก้วเลย นี่จิตใต้สำนึกมันลงไปถึงนุ่นนะ

นี่พูดถึงการให้อภัยนะ เราให้อภัยอยู่แล้ว แต่เวลาพูดแล้วมันทำให้เราอย่างที่ว่า สังเวช มันสลดมันสังเวช ข้อเท็จจริงเชิงวิทยาศาสตร์เป็นแบบนี้เลย เป็นข้อเท็จจริงในวิภูฏะในสามโลกธาตุ แต่เราเอาชาตินี้ เอาความรู้สึกปัจจุบันนี้เอามาเปรียบเทียบกัน

แล้วเวลาใครมา มีคนมาหาเราเยอะมาก “ผมนะคนดีร้อยเปอร์เซ็นต์ ชาตินี้ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยทำชั่วเลย ทำไมมันเป็นอย่างนี้”

มีงพูดแค่ชาติเดียวนะ แต่ถ้าพูดอะไรไปแล้วมันก็เป็นพระแบบว่าฤาษีชีไพร พระพูดเรื่อง ฤทธิ์เรื่องเดช มันไม่พูดถึงเรื่องอริยสัจ เรื่องสัจจะเรื่องความจริงใจ

นี่เราคุยเรื่องอริยสัจนะ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์นะ เราพูดถึงมรรคถึงผลนะ แต่จิตดวงนี้ที่เกิดมาเป็นเรามันมีอดีตมันมา มันมีอดีต อดีตมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

แต่ปัจจุบันนี้เราพูดวันนี้ เราพูดชาตินี้ เราพูดวินาทีนี้ เราไม่พูดเรื่องอื่นเลย แต่มันเวียนว่ายตายเกิดของมันมา ฉะนั้น เวียนว่ายตายเกิดของมันมา ถ้ามันแก้ไขไม่ได้ก็ขอมาลาโทษก็จบ นี่พูดถึงว่าจบนะ

ฉะนั้นว่า เรื่องหนูจะแก้ไขอย่างไรที่มาวัดแล้วเวลาเดินจงกรมแล้วมันมีปัญหา เลยไม่อยากมาปฏิบัติธรรม

อยู่ที่ไหนก็ได้ ปฏิบัติที่ไหนก็ได้ ข้อวัตรปฏิบัติมันอยู่กลางหัวใจของเรา เราทำเพื่อใจของเรา มันจะเป็นประโยชน์กับเราใจ แล้วถ้าขอมาลาโทษ เวลาถ้าใจมันเป็นธรรมนะ ธรรมกับธรรมมันเข้ากัน น้ำเข้ากับน้ำ น้ำมันเข้ากับน้ำมัน

ถ้าใจเป็นธรรมแล้วนะ มันเห็นเป็นธรรมไปหมด ถ้าใจเป็นธรรม น้ำตาลก็หวานไปทั้งหมด เกลือกก็เค็มไปทั้งหมด เขาเข้ากันโดยธาตุ ธาตุของธรรม ถ้าธาตุเป็นธรรม มันเป็นธรรมนะ มันเป็นเรื่องเดียวกันนะ ถ้ากิเลสกับธรรมมันก็ไฟต์กัน มันก็ปะทะกันอยู่แล้ว

แล้วเรื่องจิตนิสัย ถ้าปฏิบัติธรรม ธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มันต้องมีคุณธรรมในใจแน่นอน ถ้ามันไม่สมควร ไม่สมควรก็มาบิดมาปลิวกัน เราบิดปลิวขึ้นมา

ของเราเวลาเราพูด เราต่อต้าน เราชน ที่เราทำแรงก็เพราะนี่ไง อย่างที่พูด พระพุทธเจ้าสั่งกูไว้ เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา มันโง่เง่าเต่าตุ่น มันพูดธรรมะบ้างบอกอวดแตก พูดไม่มีที่มาที่ไป

ธรรมมันต้องมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไป ธรรมะไม่ใช่ของฟรี กรรมก็ไม่ใช่ของฟรี คนทำกรรมชั่วก็ได้กรรมชั่ว คนทำกรรมดีก็ได้กรรมดี ใครปฏิบัติเป็นสัมมาทิฐิถูกต้องดังงามก็เป็นธรรม ใครปฏิบัติมิจนาทิฐิหลงไหลได้ปลื้มบ้างบอกอวดแตก สั่งสอนกันหลอกลวงกันเป็น ๑๘ มงกุฏ หลอกลวงกัน เราก็พูดนะ

นี่ไง ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมนี้ไง เพราะพระพุทธเจ้าสั่งไว้ไง กล่าวแก่ ความ
 ผิดพลาด การทำลาย เรากล่าวแก่ เราไม่ยอมรับ ถูกคือถูก ผิดคือผิด ผิดแล้วออกไป ผิด ถ้าแย้ง
 แน่จริงเอ็งก็สร้างความผิดมาให้เป็นที่สังคมยอมรับ นั่นนะจะเป็นความจริง ถ้าผิดเป็นถูก ไปซะ

ผิดเป็นผิด ถูกเป็นถูก แล้วถ้าถูก ถูกต้องมีเหตุมีผล ถูกต้องเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิวิโก
 เป็นเหมือนที่หลวงปู่มั่น เป็นเหมือนครูบาอาจารย์ เวลาถึงที่สุดแล้วพระพุทธเจ้ามาอนุโมทนา
 เลยละ แต่เขาก็ได้แย้งว่ามันไม่มีอยู่จริง อันนั้นก็เป็นกรรมของสัตว์ ใ้ฉันพูดถึงเขาละ

แล้วถ้ามันปฏิบัติแล้วนะ เขาบอกว่าเขาปฏิบัติแล้ว แล้วมันมีความเห็น แล้วจะแก้
 อย่างไร

จะแก้อย่างไรก็พุทโธไว้ชัดๆ โดยธรรมชาติของจิต จิตรับรู้ได้อารมณ์เดียว จิตรับรู้ได้
 อารมณ์เดียว พยายามนึกพุทโธๆ ไว้ พุทโธจนมันเป็นพุทโธเสียเอง พุทโธเสียเอง นั่นนะคือการ
 ละเวรละกรรม

พระฉันนะเป็นผู้ที่ขี้มำกัณฐกะพาพระพุทธเจ้าออกบวช แล้วก็ถือปฏิญญาว่ามากกว่า
 พระพุทธเจ้าของเขา ถ้าไม่มีเขาจะไม่มีพระพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีชีวิตอยู่นะ ไปนั่งตามหน้ากุฏิ ไปยึดถือยึดมั่นอยู่
 นั่นนะ จนพระอานนท์วิสาขาคูญ พอลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะนิพพาน ก็ถาม
 พระพุทธเจ้าว่า “พระฉันนะให้ทำอะไร”

“ให้ลงพรหมทัณฑ์เขาซะ อย่าให้มายุ่งวุ่นวาย”

พอลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานแล้วลงพรหมทัณฑ์ พอลงพรหมทัณฑ์ก็ยก
 สงฆ์ออกจากหมู่ ไม่ไปยุ่งกับเขา อย่างน้อยก็สังฆาภิเสก พระฉันนะ ใครไม่คบ เป็นอันว่าเสีย
 หน้ามาก หนีเข้าป่าไปเลย

เพราะเขาก็มีบุญของเขาเหมือนกัน เขาไปพิจารณา พอเขาไปทุกข์ไปยาก ไปพิจารณา
 ของเขา สิ้นกิเลส เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน จะกลับมาขอปลงอาบัติ

พระอานนท์บอกว่า จะไปปลงอะไร ถ้ากิเลสมันหมดแล้วก็คือจบ

เวลากิเลสมันหมดแล้วอ่อนนุ่มอ่อนমনนะ จะมาขอปลงอาบัติต่อสงฆ์นะ แต่ก่อนนั้นจะขีสงฆ์นะ ถ้าไม่มีกฎก็ไม่มีพระพุทธรูปเจ้านะ แต่พอมันเป็นธรรมขึ้นมาแล้วนะ สงฆ์เป็นใหญ่ สาธารณะเป็นใหญ่ ส่วนรวมเป็นใหญ่ เราเป็นแค่ฝุ่นแค่ผงที่ทำให้สังคมมันมั่นคง นี่เวลามันถูกต้องดีงามนี่ไง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันจบแล้วมันก็คือจบ ถ้ามันจะพูดก็พูดแบบมีกฎกติกาดูแทนนั้นนะ ความผิดถูกอันนั้นมันเป็นเรื่องกิเลสกับธรรม ถ้ากิเลสกับธรรมนะ ให้อภัย แล้วไม่ถือไม่สาหัสสิ้น แต่กรรมของสัตว์ กรรมก็คือกรรมวันยังค่ำ ใครทำอะไรก็ได้กรรมสิ่งนั้นไป แต่เราให้อภัยหมด เพราะว่าเราไม่ได้ได้เสียอะไรกับใครทั้งสิ้น จบ

ถาม : อยากถามว่า อารมณ์และกิเลสเป็นธาตุ ๔ หรือไม่ ทำไมถึงมีผล มีความเกี่ยวเนื่องกับธาตุ ๔ ในร่างกายของคน

ตอบ : อารมณ์กับกิเลสมันเป็นธาตุ ๔ อะไร ธาตุ ๔ ก็ดิน น้ำ ลม ไฟ ธาตุ ๔ คือธาตุ ๔ อารมณ์ก็เป็นความคิด แต่อารมณ์มันเกิดบนธาตุ ๔ นี่ไง เพราะกายกับใจๆ ใจ

เวลาอารมณ์มันเกิดขึ้น อารมณ์อะไรเป็นธาตุ ๔ ถ้าอารมณ์เป็นธาตุ ๔ เวลาพิจารณาไป ถ้าพิจารณาไปจนเท่าทันอารมณ์ของตน ยกอารมณ์ออก มันก็มีดิน น้ำ ลม ไฟ ถ้ามีดิน น้ำ ลม ไฟ ส่วนที่ว่าพิจารณาธรรมๆ การพิจารณาก็ให้พิจารณาต่อไป

แต่ถ้าเป็นการพิจารณาไปแล้วถ้าเห็นว่า อารมณ์กับธาตุ ๔ เป็นอันเดียวกันหรือไม่เป็นอันเดียวกัน

ให้ทำความเข้าใจของใจเข้ามา แล้วจับมันพิจารณาต่อเนื่องไป

คือการพิจารณาที่แรกพิจารณาพอมันหายๆ ไซ้ไหม พอปัญญามันละเอียดขึ้นไปมันจะรู้ว่า อ้อ! อันนี้ผิด พอมันผิดมันก็ปล่อยความผิด มันก็จะละเอียดขึ้นไปๆ อันนี้ถ้ามันพิจารณาเห็นอย่างนี้ เพราะมันพิจารณาแล้วเห็นนี่

อารมณ์กับกิเลสกับธาตุ ๔ เป็นอันเดียวกันหรือเปล่า

แล้วเราก็จับอารมณ์เป็นอันนี้ ดิน น้ำ ลม ไฟเป็นอันนี้ มันแยกกองไว้ แล้วดูชิมันรวมกัน
ได้หรือเปล่า ถ้าพิจารณาไป ถ้าขณะพิจารณานะ ถ้าขณะพิจารณาคือการฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้า
การฝึกหัดใช้ปัญญา ความรู้เรามากน้อยแค่ไหน

เด็กๆ มันทำความถูกต้องดีงามของมัน เราก็ชื่นชมมันนะ เวลามันโตขึ้นมาเป็นวัยรุ่นมัน
ก็ทำงานได้ละเอียดลึกซึ้งขึ้น เราก็ชื่นชมมันนะ เวลาผู้เฒ่าผู้แก่เขาทำงานได้ดีกว่า เขาถึงชื่นชม
เขาอะ

นี่ก็เหมือนกัน คนที่หัดพิจารณามันพิจารณามากน้อยแค่ไหน นี่หลวงตาท่านชื่นชมมาก
เราเอาคำหลวงตาท่านพูด เวลาพูด “วิปัสสนาอ่อนๆ”

วิปัสสนาอ่อนๆ คือเราฝึกหัด ถ้าเราไม่ฝึกหัด เราก็จะไม่มีคนภาวนา แล้วถ้าไม่มีคน
ภาวนามันก็จะไม่เจริญงอกงามขึ้นไป การเจริญงอกงามขึ้นไปมันก็ลองผิดลองถูก แต่ผู้ที่
พิจารณาไปจะรู้จะเห็นสิ่งใด มันรู้มันเห็นด้วยความสามารถของเรา มันรู้มันเห็นด้วยวุฒิภาวะ
ของเรา เราก็สู้กับมันๆ แล้วมันจริงจริงเอามาถามอย่างนี้

นี่ก็เหมือนกัน แต่ถ้าคำถามว่า กิเลสกับธาตุ ๔ ชั้น ๕ มันเป็นอันเดียวกันไหม

มันจะเป็นได้อย่างไร เวลากิเลสมันอยู่กับคนเป็น เวลาเผาศพ ศพก็คือธาตุ มันไม่เห็นมี
กิเลสเลย

ถ้ากิเลสกับธาตุ ๔ เป็นอันเดียวกัน คนตายซากศพมันก็ต้องมีกิเลสนะสิ ไม่มี กิเลสกับ
ธาตุ ๔ ไม่ใช่อันเดียวกัน กิเลสเป็นกิเลส ธาตุ ๔ เป็นธาตุ ๔ แต่กิเลสมันเกิดบนธาตุ ๔ นี่นะสิ
กิเลสมันเกิดบนใจเรา กิเลสมันเกิดกับกูนี้ แล้วกูจะเอามือไปตบเขา นี่กิเลส แต่มือมันไม่ใช่มี
กิเลสหรอก กิเลสมันเกิดบนธาตุ ๔

แล้วกิเลสกับธาตุ ๔ มันเป็นอันเดียวกันหรือไม่

ไม่

แล้วเวลาอารมณ์กับธาตุ ๔ เป็นอันเดียวกันหรือไม่

อารมณ์มันกระทบมันถึงเกิด แต่ธาตุ ๔ มันมีอยู่โดยดั่งเดิมนะ ไม่มีอารมณ์ ไม่มีกิเลส ธาตุ ๔ ก็คือธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟมีอยู่นี้ เว้นไว้แต่คนตาย คนตายธาตุไฟออกก่อน พอลมหมด เหลือแต่น้ำกับดินแล้วก็ย่อยสลายหมด นี่ธาตุ ๔ ธาตุ ๔ เป็นธาตุ ๔

เราจะบอกว่า เราตอบเท่านี้เพื่อให้ชยัน กลับไปค้นคว้าใหญ่เลยนะ เพราะร่างกายเรานี้ เป็นห้องทดลองนะ นักปฏิบัติเขาค้นคว้ากันที่กายกับใจ

ตำรับตำรามันเป็นทฤษฎีเป็นแนวทางการศึกษามาเพื่อให้ค้นคว้ากายกับใจ ธาตุ ๔ คือ ร่างกายของเรา คือห้องทดสอบ ห้องทดลองการค้นคว้าวิจัย ฉะนั้น เวลาถามปัญหา ตอบให้เป็นแนวทาง แล้วเราจะไปค้นคว้าค้นหาวิเคราะห์วิจัยหัวใจกับธาตุ ๔ หัวใจกับร่างกายนี้ ผูกหัด ค้นคว้าขึ้นมาให้เป็นศากยบุตรให้เป็นพุทธชินวรขึ้นมาเป็นตามความเป็นจริงในใจของเราผู้ที่ ประพฤติปฏิบัติ เอวัง